MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tad-9 ta' Frar, 2005

Citazzjoni Numru. 277/2004

Mario Cilia

vs

Lourdes Cilia

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 10 ta' Awissu 2004 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-attur izzewweg lill-konvenuta fil-hamsa (5) ta' Dicembru elf disa' mija u wiehed u tmenin (1981);

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha;

Illi l-kunsens tal-partijiet kien inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg inifsu jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga;

Illi ghalhekk, l-imsemmi zwieg huwa null skond it-termini tal-**artikolu 19 1 (g) u / jew (d) jew (f) tal-Att XXXVII tan-1975 li jirregola z-**zwigijiet;

Illi l-istess attur talab li din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi;

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-attur u l-konvenuta huwa null u bla effett;

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li hija ngunta sabiex tidher in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici, il-lista tax-xhieda u l-elenku tad-dokumenti a fol. 3 u 4 tal-process.

Rat id-dokumenti esebit.

Rat id-digriet tal-affidavit moghti fis-17 ta’ Awissu 2004 fejn il-Qorti pprefiggiet lill-partijiet tlettin (30) gurnata sabiex jipprezentaw il-provi kollha li jistghu permezz tal-procedura tal-affidavit.

Rat in-nota tal-attur Mario Cilia, datata 9 ta’ Settembru 2004, a fol. 9 li permezz taghha prezentata l-affidavit **tieghu, tal-konvenuta Lourdes Cilia u ta’ ommu Carmela Cilia.**

Rat in-nota tal-konvenuta Lourdes Cilia, datata 21 ta’ Ottubru 2004, a fol. 20, li permezz taghha ddikjarat li hija taqbel mat-talbiet tal-attur u ddikjarat li ma ghandhiex provi xi tressaq fil-kawza fl-ismijiet premessi ghajr ghall-affidavit taghha li diga’ gie pprezentat mill-attur.

Rat ir-rikors konguntiv ta’ Mario u Lourdes Cilia, datat 21 ta’ Ottubru 2004, fejn talbu bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex joghgobha tordna li l-kawza tithalla ghas-sentenza ghas-seduta tad-9 ta’ Frar 2005.

Rat id-digriet datat 29 ta’ Novembru 2004 fejn il-Qorti laqghet it-talba u halliet il-kawza ghas-sentenza ghad-9 ta’ Frar 2005.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat il-provi kollha prodotti.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

i) PROVI PRODOTTI.

Rat l-affidavit tal-attur **Mario Cilia,** tal-konvenuta **Lourdes Cilia** u ta’ omm l-attur **Carmela Cilia.** Tali affidavit gew prezentati premezz ta’ nota datata 9 ta’ Settembru 2004 u jinsabu minn fol. 10 sa fol. 13.

II) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attur qed jitlob li z-zwieg celebrat fil-5 ta’ Dicembru 1981 jigi dikjarat null u bla effett *ai termini* tas-**sub-incizi (d), (f) u (g) tal-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta’ Malta**.

Illi fl-ewwel lok jinghad li ghalkemm ma’ saritx opposizzjoni ghal din il-kawza ta’ annullament taz-zwieg anzi jidher li l-istess konvenuta qed taqbel li hemm kaz ta’ annullament taz-zwieg, xorta din il-Qorti ghandha tezamina jekk it-talba attrici hijiex legalment fondata, u dan ghaliex l-istatut taz-zwieg huwa l-bazi li fuqu hija mibnija s-socjeta’ nostrali.

Illi **l-artikolu 19 (1) (d), (f) u (g) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta** jinqraw hekk kif gej:-

Artikolu 19 (1*)* *“B’zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta’ dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

(d) "jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anolomija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg".

(f) "jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewwga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

"(g) jekk xi wahda mill-partijiet torbot il-kunsens taghha ma' kundizzjoni li tirreferi ghall-futur".

Illi l-attur issemmi wkoll l-**artikolu 19 (1) (d)** li jipprovdi li zwieg ikun null jekk *"vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg"*.

Illi b'difett serju ta' diskrezzjoni, il-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' mmaturita' li parti jew ohra fiz-zwieg tista' tkun fiha fil-mument li jinghata l-kunsens reciproku. Li kieku l-legislatur irrikjeda maturita' shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' <u>*discretio judicii*</u> hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita' ta' parti jew ohra fiz-zwieg li taghti l-kunsens liberu u xjenti taghha ghar-rabta taz-zwieg.

Illi kif jispjega ***Bersini***, id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti u interdipendenti:-

"la piena avvertenza e il deliberato consenso….La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturita' di giudizio e la maturita' affettiva…. La maturita' di giudizio comporta una

*conoscenza critica proporzionata all'atto da compiere, agli oblighi essenziali da assumersi e ai doveri cognugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturita' affettiva comporta generalmente quella adequata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotivita' che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volonta' e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo cosi' una mancanza di consenso libero (immaturita' affettiva) e ponderato (immaturita' di giudizio)" **(Bersini. F.,*** **Il Diritto Canonico Matrimoniale (Torino, 1994)**, p. 97.)

Illi l-istess awtur ikompli jispjega li *"e necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazzione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l'eta prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacita' intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o ad dirittura mancante, si dovra' ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio. "……..se il soggetto non e' in grado di superare (i) condizionamenti interiori, allora si dira' che la scelta di lui non e stata libera; In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe' col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa' coniugale, sia nei rigwardi dell' altra parte sia nei rigwardi della parole" **(Pompedda, MF.,*** **Incapacita' di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento (Bologna, 1991)**, pp. 231, 233).

Illi l-awtur **Viladrich** jispjega li:-

"The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring" **(*Viladrich, P.J.*, Matrimonial Consent in Code of Cannon Law Annotated (Montreal, 1993*)***, *p. 686).*

Illi l-**artikolu 19 (1) (f)** ukoll gie diskuss u ezaminat fis-sentenza **"Nicolai Balzan vs Simone Cremona"** minn din il-Qorti kif presjeduta (Cit. Nru. 1019/98/RCP – deciza fid-9 ta' Marzu 2000) **u "Mark Spiteri vs Susan Margaret Spiteri"** (P.A. (RCP) 27 ta' Frar 2001) u a skans ta' ripetizzjoni qed issir referenza ghall-principji hemm enuncjati. Illi *inoltre* fis-sentenza **"Theresa Taguri nee Spiteri vs Avukat Christopher Cilia et noe"** (Cit. Nru. 3130/96/NA – deciza P.A. (NA) fl-10 ta' Novembru 1999) gie ritenut illi:-

"Fl-interpretazzjoni ta' dan is-sub-inciz gie ritenut mill-Qorti taghna illi l-eskluzjoni pozittiva ma kellhiex neccesarjament tirrizulta biss minn xi haga espressa direttament izda setghet tigi espressa bl-imgieba ta' xi parti fil-perjodu mmedjatament qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens".

Illi tal-istess portata hija s-sentenza **"Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) 1 ta' Frar 2001); **"Joseph Gabriel vs Dr. Georg Sapiano nomine"** (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); **"Carmen El Shimi gja Tanti vs Ibrahim Mohamed Mohamed Ibrahim El Shimi"** (P.A. (NA) 20 ta' Gunju 2000); **"Mary Rose Abder Rahim vs Esam Abder Rahim"** (P.A. (NA) 31 ta' Mejju 2000); **"Ousama William Hfez Sadallah vs Doris Dalli"** (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000) u **"Albert Grech vs Josette Grech"** (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002 Cit Nru 793/01/RCP), u **"Joseph Mizzi vs Pauline Mizzi"** (P.A. (RCP) 1 t'Ottubru 2002 Cit Nru 50/02/RCP).

Illi dwar l-**artikolu 19 (1) (g) jinghad** skond ***J. Edward Hudson*** *"a condition could either be suspensive or resulutive. It is suspensive if it delays the entry in effect of the obligation of an act until the condition itself is fulfilled. It is resolutive if it dissolves the obligation only if it verifies itself and therefore renders it null. e.g. "I will live in marriage with you until I find someone who is more wealthy than you"* (**"Handbook II for Marriage Nullity Cases"** pg. 107). Illi huwa mportanti li wiehed jinnota li din l-kundizzjoni tapplika biss ghall-kaz ta' annullament taz-zwieg jekk din il-kundizzjoni tirreferi ghall-avveniment fil-futur.

(iii) APPREZZAMENT TAL-PROVI PRODOTTI.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta illi l-partijiet izzewgu fil-5 ta' Dicembru 1981 u mill-provi prodotti jirrizulta li l-attur jammetti li huwa qatt ma' ried jizzewweg lil hadd inkluz lill-konvenuta, u dan ghaliex jghid li huwa xtaq jghix il-hajja ta' guvni, tant li ma' riedx tfal u anke jghid li matul l-istess perjodu ta' zwieg ma' martu huwa kellu diversi relazzjonijiet ma' nisa ohra, u kien wassal sal-punt li lanqas kien jimpurtah kinitx taf il-mara tieghu jew le, dwar l-istess relazzjonijiet tieghu adulteri. Jghid li minkejja dan kollu huwa zzewweg ghaliex ipperswaditu jaghmel dan il-konvenuta, li kienet imdejqa bis-sikkatura ta' l-istess ginituri taghha.

Illi fil-fatt dan huwa kkonfermat mill-istess konvenuta fl-affidavit taghha a fol. 12 tal-process, fejn hija tixhed li kellha sikkatura kbira mill-ginituri taghha, specjalment minn missierha, tant li hija tghid li huwa kien jinsisti li tkun id-dar meta shaba kienu ghadhom ser johorgu. Tghid li kien ghalhekk li hija talbet lill-attur li jizzewwigha, ghalkemm kienet taf li l-attur kien mohh ir-rih, izda skond l-istess rakkont taghha kien jidher car li akkost ta' kollox riedet tghix indipendentement mill-ginituri taghha. Fil-fatt dan iz-zwieg sar u ghalhekk kien jidher car li l-attur ma' kienx lest u lanqas accetta li jerfa' r-responsabilitajiet tieghu taz-zwieg, hija xorta baqghet ghaddejja bl-istess hsieb u baqghet tghix ma' l-attur, anke meta tammetti li hija kienet taf li l-istess attur kellu relazzjonijiet ma' nisa

ohra – tghid li hija riedet li l-attur jibqa' jghix fid-dar sakemm it-tfal jikbru naqra.

Illi abbazi ta' dan kollu din il-Qorti thoss li l-kunsens tal-partijiet kien fl-ewwel lok affett b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga *stante* li l-partijiet dahhlu ghal dan iz-zwieg ghar-ragunijiet kollha zbaljati, bla ebda impenn ghal hajja mizzewga, lejn xulxin (u dan specjalment jghodd ghall-attur), u wkoll bla ma qatt ma fehmu u wisq inqas addottaw l-element ta' *consortium vitae,* u komunita' ta' hajja bejnitehom li hija l-bazi ta' hajja mizzewga. Jidher fil-fatt li kawza ta' dan kollu l-konvenuta batiet mhux ftit bl-egoismu ta' l-attur, li ried u baqa' jghix hajja ta' guvni, ghalkemm b'dan qal mill-ewwel lill-konvenuta, anke qabel l-istess zwieg.

Illi jinghad li *da parte* ta' l-attur, il-kunsens tieghu kien ukoll vizzjat peress li huwa eskuda mill-bidu nett u fi-kunsens tieghu fiz-zwieg l-element ta' fedelta' u huwa car mix-xhieda tieghu li meta jghid li huwa ried ikompli jghix hajja ta' guvni, fost affarijiet ohra ried ifisser li ried li jibqa' jkollu jew ma eskludiex li jkollu relazzjoni ma' nisa ohra, u fil-fatt hekk jammetti li ghamel tul il-hajja mizzewga mal-konvenuta, li min-naha taghha ddecidiet li tibqa' tghix ma' l-attur biss sakemm jikbru t-tfal taghhom. B'hekk din il-Qorti thoss li l-kunsens tal-attur kien ukoll vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255.**

Illi l-**artikolu 19 (1) (g) tal-Kap 255** ma ghandu x'jaqsam xejn ma' din il-kawza u fil-fatt jibqa' jigi msemmi biss ghaliex l-avukati ta' l-attur jibqghu juzaw l-istess mudell ghall-kawzi kollha ta' annullament taghhom, minkejja li l-Qorti f'diversi sentenzi attirat l-attenzjoni ta' l-istess difensuri legali ghall-indikat zball.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fuq ammissjoni tal-konvenuta, **tilqa' t-talba attrici** biss fis-sens hawn deciz b'dan illi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-attur u l-konvenuta fil-5 ta’ Dicembru 1981 huwa null u bla effett u dan ghaliex il-kunsens tal-partijiet kien vizzjat abbazi ta’ **l-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255** u wkoll l-kunsens ta’ l-attur kien vizzjat abbazi ta’ l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255.**

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------